

İstatistik Konseyi Üçüncü Toplantısı Tutanağı (TÜİK Konsey Salonu, 12 Mart 2008)

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile 05/05/2006 tarih ve 26159 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan İstatistik Konseyi Yönetmeliği’nin ilgili maddeleri gereğince oluşturulan İstatistik Konseyi 3. Toplantısı 12 Mart 2008 tarihinde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Konsey Salonu’nda gerçekleştirilmiştir.

1. Toplantı saat 11:00’da Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Prof.Dr. Nazım Ekren’in açılış konuşmalarıyla başlamıştır. Özellikle, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, Ulusal Hesapların Güncelleştirilmesi ve Resmi İstatistik Programı’nın önemine vurgu yapılarak, Resmi İstatistik Programı’nın kurgu, içerik ve format açısından ne kadar düzgün olursa, karar alıcıların ve kullanıcıların hata yapma olasılığının da en aza indirgeneceği, bu nedenle çalışmanın son derece önemli olduğu belirtilmiştir. Bu konudaki hassasiyetin sürekli ve sürdürülebilir olmasının gerekliliği de ifade edilmiştir.

2. İlk gündem maddesi olarak, TÜİK Başkanı Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, Resmi İstatistik Programı hakkında genel bir bilgilendirme yaparak, sistemin işlerlik kazandığını belirtmiş, Program kapsamında 2007 yılında kaydedilen önemli gelişmeler; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, Ulusal Adres Veritabanı, Milli Gelir, Sınıflamalar, Pasif Gizlilik, Ulusal Veri Yayımlama Takvimi, Resmi İstatistik Programı Bilgi Sistemi ve Ulusal Veritabanları ve RİP 2007 Yılı İzleme Sonuçları hakkında bir sunum yapmıştır.

3. Ulusal Veri Yayımlama Takvimi (UVYT)’yle ilgili olarak, sorumlu kurumların web sitelerinde sadece kendi ürettikleri istatistikleri yayımlamaları ve web sayfalarında UVYT’ne link verilmesi kararlaştırılmıştır.

4. Programın işlerliği açısından, Kurumsal iletişim kişileri envanterinin sürekliliğinin sağlanması kararlaştırılmıştır.

5. Kurumların ihtiyaç duyacağı yeni istatistiklere, resmi istatistik niteliği kazandırabilmek için TÜİK ile işbirliği içerisinde, Programa dahil edilmeleri gerektiği vurgulanmıştır.

6. Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile ilgili yapılan genel bilgilendirmede, özellikle kamudaki tüm işlemlerde bu sistemin kullanılmasının önemi üzerinde durulmuştur.

7. Sınıflamalar konusunda tüm kurumların TÜİK web sayfasında yer alan sınıflama sunucusunu kullanmaları kararlaştırılmış ve talep etmeleri halinde kurumlara eğitim desteği verilebileceği ifade edilmiştir.

8. Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, pasif gizleme konusunda yürürlükte olan yönetmelikle dış ticaret konusundaki bilgi taleplerinin yaklaşık % 50’ye yakınının karşılanamadığı, bu konuyla ilgili yapılan yeni yasal düzenlemenin Başbakanlığa sevk edildiği belirtilerek, yasanın yürürlüğe girmesiyle bu sıkıntıların giderileceği ifade edilmiştir. Dış Ticaret temsilcisi, pasif gizlilik ile ilgili halen AB’de bir standart belirlenemediğini, dolayısıyla bu konunun ciddi sıkıntılar yaratabileceğini ifade etmiştir. Firmalardan gelecek taleplerin doğrudan uygulamaya konulması yerine belli kriterler doğrultusunda süzgeçten geçirilmesinin önemine vurgu yapmıştır. Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, verinin, veri tabanından alınmasının bir engel teşkil etmediğini; ancak gizliliği sağlayacak bir süreç olmazsa bu

verilerin güvenilirliği açısından sorun yaratabileceğini; önerinin amaç bakımından makul olduğunu ancak, yöntem açısından oldukça zor olduğunu ifade etmiştir.

9. RİP 2007 Yılı İzleme sonuçları konusunda genel bir değerlendirme yapılarak, programlı dönemin ilk yılı olması sebebiyle, izleme sonuçları gerçekleşme düzeylerinin beklenenin altında olmasının doğal bir sonuç olduğu dile getirilmiştir.

10. Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, Ulusal Eğitim Veritabanı hakkında da bir bilgilendirme yaparak, bu çalışmanın özellikle üniversiteler için son derece yararlı olacağını vurgulamıştır. T.C. Kimlik numarası bazında kişilerin, ilköğretimden üniversite (doktora dahil) hayatına kadar tüm bilgilerini kapsayacak olan bu veritabanının, 2008 yılının sonunda kullanıma açılacağını ifade etmiştir. TÜİK tarafından yapılacak anketlerde bundan sonra eğitim ile ilgili sorulara ayrıca yer verilmeyeceği, veritabanı bilgileri ile bu ihtiyacın karşılanacağı belirtilmiştir.

11. Toplantının ikinci gündem maddesi olarak, Sağlık Bakanlığı tarafından talep edilen “Ölüm İstatistikleri” (2.1.4) ve “Ölüm Nedeni İstatistikleri” (2.5.11) alt konu başlıklarının 2009 yılından itibaren Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanması'na ilişkin gündem önerisi konsey üyelerinin görüşlerine sunulmuştur.

Bu öneri doğrultusunda, Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, AB'ye üye ya da aday ülkelerde, ölüm nedeni istatistiklerinin, ulusal istatistik ofisleri ya da sağlık bakanlıklarından bağımsız sağlık enstitüleri tarafından derlendiğini belirterek, bunun temel amacının, üretilen istatistiklerde yanlılığı önleyerek uluslararası alanda veri güvenilirliğini artırmak olduğunu vurgulamıştır.

Ölüm istatistikleri ile ilgili gündem önerisine ilişkin olarak, veriyi toplayan kurumun aynı zamanda bunu yayımlaması gerekliliğinin tartışılması gereken bir konu olduğu Çevre ve Orman Bakanlığı temsilcisi tarafından vurgulanmıştır.

Türk İstatistik Derneği temsilcisi de ölüm nedenleri ile ilgili gündem önerisine ilişkin olarak, sorunun esasında kurumların kendi yarattıkları ve ürettikleri verilerin güvenilirliği konusu olduğunu ifade etmiştir. Bağımsız, metodik anlamda çalışan kurumlar haline gelmenin önemli olduğu, ancak alanda verilerin doğru ve güvenilir toplanmasının verinin doğruluğunu ve güvenilirliğini etkileyen en önemli aşama olduğunu ifade etmiştir. Bu anlamda kurumlara güvenilmesi, her türlü desteğin ve eğitimin sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

TOBB temsilcisi, ölüm nedenleri ile ilgili gündem önerisine ilişkin, Sağlık Bakanlığı'nın bu işi sağlıklı yürütebileceğini ve bu bilgilerin bu Bakanlıkta tutulabileceğini belirtmiştir.

Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, 2008 yılında Sağlık Bakanlığı ile işbirliği içerisinde yürütülecek metodolojik çalışmaların tamamlanmasıyla 2009 yılından itibaren bu konudaki sorumluluğun Sağlık Bakanlığı'na devredilebileceğini belirtmiştir.

12. Toplantının üçüncü gündem maddesi olarak, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından talep edilen, “ÇSG Bakanlığı ve Bağlı ve ilgili kuruluşlar bünyesinde tutulan istatistiklerin sınıflandırıldığı “iş kolları”na esas meslek kodları ile NACE'nin karşılaştırılabilirliği/eşleştirilmesi ve bir geçiş anahtarı hazırlanabilmesi için ÇSG Bakanlığı, ÇSG Bakanlığı Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı veritabanı yetkilileri ve TÜİK yetkililerinin katılımı ile bir çalışma grubunun oluşturulması”na ilişkin gündem önerisi konsey üyelerinin görüşlerine sunulmuş ve kabul edilmiştir.

13. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcisi, nüfus hareketlerinin yıllara göre dağılımına dair istatistiklerin verilmesinin önemli olduğunu ve nüfus ile ilgili bilgilerin geriye dönük verilmesinin gerekliliğini ifade etmiştir. Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, bu bilgilerin hali hazırda mevcut olduğunu, talep halinde diğer kurumlara verilebileceğini ifade etmişlerdir.

14. Çevre ve Orman Bakanlığı temsilcisi, Resmi İstatistik Programı'nın dinamik bir süreç olduğunu ve kurumların kapasitelerini genişlettikçe, verilerin daha zamanlı yayımlanabileceğini ifade etmiştir. Ayrıca, Avrupa Çevre Ajansı tarafından Coğrafi Bilgi Tabanlı Veri yayımlama sistemine geçiş yapıldığını ve bunun önümüzde bir hedef olması gerekliliğini vurgulamıştır. Bir diğer önemli husus olarak, kurumların verilerinin kamu kaynaklarına dayanmasına rağmen hala bazı verilerin (harita, jeofizik, maden, vb.) ücrete tabii olduğundan bahsetmiş ve kamu kurumlarından alınan verilerin ücrete tabii olmaksızın alınabilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

15. TOBB temsilcisi, tüm kamu kurumlarının MERNİS bilgilerine erişebilmelerinin oldukça önemli olduğunu ifade ettikten sonra, özel sektörün de MERNİS'e girip kullanabilmesi önerisini gündeme getirmiştir. Ayrıca, Avrupa Birliği (AB) meslek kodları ile ülkemizde kullanılan meslek kodlarının aynı olduğunu ve Sanayi ve Ticaret Envanteri'nin Haziran sonunda tamamlanacağını, çalışma bitince AB Meslek Envanteri ile bu çalışmanın tamamen paralel olacağı ve tam uyumun sağlanacağını ifade etmişlerdir.

Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, tüm kamu kurumlarının MERNİS'i kullanmalarının zaten yasal bir mecburiyet olduğunu, özel sektörün ise böyle bir yasal zorunluluğunun olmadığını, ancak protokol yapıldığı takdirde özel sektörün de MERNİS'e erişebileceğini açıklamıştır.

16. Türk İstatistik Derneği temsilcisi, yapılan sunum ve içeriğin son derece yararlı olduğunu belirten teşekkür konuşmasından sonra, milli gelir ile ilgili düzenlemelerin BM'den AB'ye geçişte çok büyük farklılık yaratmayacağını ve ne oldu da kapsam anlamında eksikliğin giderildiği sorusunu gündeme getirmiştir. Bu konuda daha detaylı bilgi talep edilmiştir.

Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, milli gelir ile ilgili detaylı bir doküman hazırlandığını ve toplantı akabinde bunun katılımcılara dağıtılacağını belirtmiştir. Bu konu ile ilgili ileriki tarihlerde talep halinde daha detaylı bir toplantının da yapılabileceği vurgulanmıştır.

17. DPT temsilcisi, TÜİK tarafından DPT 2007 Yıllık Program'da yer alan bazı bilgilerin RİP'te yer almadığını açıklayıcı bir resmi yazı alındığı, bu konudaki uygulamanın nasıl olacağını ve DPT'nin karar alıcılara yardımcı olmak için almanak üretimi (örneğin; bir kurumun çeşitli verileri derleyerek ürettikleri tablo bilgileri) gibi yayınlarının mevcut olduğunu ve bu tür çalışmalara devam edilip edilemeyeceğini ifade etmiştir.

Sayın Doç.Dr. Ömer Demir, Resmi İstatistik Programı'nda yer almak koşuluyla kurumların bu tür tabloları yayımlayabileceklerini, ancak web sayfalarında güncellenmeden tutulan başka kurumlara ilişkin verilerin sunumunda ilgili kurum sayfalarına yönlendirme yapılması gerektiği konusunu vurgulanmıştır.

18. Sayın Doç.Dr. Ömer Demir tarafından, Ulusal Hesaplar Güncelleme Çalışması ile ilgili katılımcılara ayrıntılı bilgi veren bir sunum yapılmıştır.

19. İstatistik Konseyi 3. Toplantısı, TÜİK Başkanı Doç.Dr. Ömer DEMİR'in teşekkür konuşmasıyla kapanmıştır.